

MINIMÁLNY ŠTANDARD PRE ŠPECIALIZAČNÝ ŠTUDIJNÝ PROGRAM
V ŠPECIALIZAČNOM ODBORE

**INŠTRUMENTOVANIE V OPERAČNEJ SÁLE
V GYNEKOLÓGII A PÔRODNÍCTVE**

1. Charakteristika špecializačného odboru

Inštrumentovanie v operačnej sále v gynekológii a pôrodníctve je špecializačný odbor, ktorý sa zaoberá metodikami, technikami operačných výkonov a inštrumentovaním pri chirurgických riešeniach ochorení reprodukčného systému vo všetkých vekových obdobiach ženy.

2. Dĺžka špecializačného štúdia

Špecializačné štúdium trvá najmenej 1 rok.

3. Požiadavky na zaradenie do špecializačného štúdia

- a) odborná spôsobilosť na výkon odborných pracovných činností v zdravotníckom povolani pôrodná asistentka¹⁾ a
- b) ošetrovateľská prax v odbore inštrumentovanie v operačnej sále najmenej 6 mesiacov pri ustanovenom týždennom pracovnom čase.

4. Obsah a rozsah špecializačného štúdia

A. Teoretické vedomosti

1. kompetencie a rola pôrodnej asistentky pracujúcej na operačnej sále, chirurgický tím, koordinácia práce členov operačného tímu,
2. organizácia, štruktúra a prevádzka operačného traktu, zóny v operačnom trakte, prechod filtrom, hygienické zabezpečenie rúk v perioperačnej starostlivosti, vrátane chirurgickej dezinfekcie rúk, obliekania operačných plášťov a operačných rukavíc,
3. manažment rizík a prevencia pochybení v intraoperačnom období, zásady ochrany a bezpečnosti práce v operačnej sále, bezpečnosť všetkých prítomných v perioperačnom prostredí, bezpečnosť pacienta (poloha, fixácia), Checklist (WHO),
4. perioperačná starostlivosť a pooperačné komplikácie, pacient v perioperačnom procese, príjem pacienta na operačnú sálu, preklad z operačnej sály,

¹⁾ § 33 a 33a zákona č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a nariadenie vlády č. 296/2010 Z. z. o odbornej spôsobilosti na výkon zdravotníckeho povolania, spôsobe ďalšieho vzdelávania zdravotníckych pracovníkov, sústave špecializačných odborov a sústave certifikovaných pracovných činností v znení neskorších predpisov.

5. zdravotná a iná dokumentácia o poskytovaní vysokošpecializovanej ošetrovateľskej intraoperačnej starostlivosti, význam zdravotnej a inej dokumentácie, Systém riadenej dokumentácie,
6. technické vybavenie, inštrumentárium – jeho delenie, operačné pomôcky, implantáty, prístrojová technika a ďalšie materiálne - technické zabezpečenie operačných sál, spotrebný a špeciálny zdravotnícky materiál,
7. chirurgické rúškovacie systémy vo vybraných chirurgických odboroch,
8. šijací materiál vrátane staplerov, šijacie ihly, techniky šitia a uzlenia, chirurgické techniky,
9. špecifiká dezinfekcie a sterilizácie, obalové systémy; transport kontaminovaných a dekontaminovaných zdravotníckych prostriedkov,
10. technika, taktika a zásady inštrumentovania,
11. štandardné a špecifické činnosti a situácie súvisiace s inštrumentovaním a chirurgickým riešením ochorení, štandardizované pracovné postupy na operačnej sále, koncepcia kvality,
12. prístupové cesty, druhy operačných výkonov, operačné postupy a ich možné komplikácie v chirurgických odboroch: chirurgia, gynekológia a pôrodníctvo, urológia, cievna chirurgia, onkochirurgia,
13. hygiena a epidemiológia pracovného prostredia operačných sál. Manipulácia s odpadmi v operačnom trakte,
14. radiačná ochrana v operačnej sále, druhy a vlastnosti, nepriaznivé účinky ionizujúceho žiarenia, radiačná záťaž, spôsoby ochrany pred ionizujúcim žiarením, zásady pre pobyt v priestoroch so zdrojmi ionizujúceho žiarenia, legislatíva v oblasti radiačnej ochrany, zodpovednosti pri využívaní zdrojov ionizujúceho žiarenia; radiačná a cytostatická ochrana na operačných sálach; ochrana zdravia pri práci,
15. problematika vybraných infekčných ochorení so zameraním sa na bariérové režimové opatrenia v operačnej sále; nozokomiálne nákazy a ich prevencia vzťahujúca sa k intraoperačnému obdobiu; profesionálne nákazy,
16. základy anestéziológie, resuscitácie a intenzívnej medicíny v jednotlivých chirurgických odboroch, kardiopulmonálna resuscitácia,
17. lieky a roztoky používané v operačnej sále, zaobchádzanie s liekmi, skladovanie a odstraňovanie nepoužitých liekov, manipulácia s fixačnými roztokmi,
18. manipulácia s biologickým materiálom odobratým počas operačných výkonov na histologické vyšetrenie,
19. postupy pri manipulácii s potratenými plodmi,
20. právne predpisy vzťahujúce sa na poskytovanie starostlivosti v intraoperačnom období.
21. etické aspekty v intraoperačnom období.
22. systém verejného zdravotného poistenia, financovanie zdravotníctva. DRG a iné systémy úhrad.
23. efektívnosť prevádzky operačnej sály - rozpočet, využitie jednotlivých operačných sál, prístrojov, náklady na spotrebný materiál,
24. organizácia práce operačného dňa a neoperačného dňa, manažment operačného programu.

Teoretická príprava vo vzdelávacej ustanovizni v trvaní 3 týždne.

A.1 Špecifické témy

1. identifikácia násilia páchaného na ženách vrátane detí, spolupráca s príslušnými štátnymi orgánmi,
2. problematika marginalizovaných rómskych komunít.

Ak účastník špecializačného štúdia témy uvedené v časti A.1 absolvoval v rámci iného špecializačného študijného programu alebo certifikačného študijného programu, nemusí ich opakovane absolvovať.

B. Praktické zručnosti

B.1 Počet zdravotných výkonov

Zdravotný výkon	Počet
zabezpečenie hygieny prostredia, vrátane dekontaminácie, dezinfekcie a sterilizácie zdravotníckych pomôcok, prístrojov, nástrojov a zariadení, používaných pri poskytovaní intraoperačnej ošetrovateľskej starostlivosti	5
orientácia v organizácii, štruktúre a prevádzke operačného traktu, zonácií v operačnom trakte	5
príprava základného a špeciálneho inštrumentária, implantátov, zdravotníckych pomôcok a iného základného a špeciálneho materiálu vzhľadom ku konkrétnym operačným výkonom	10
klasifikácia operačných výkonov z rôznych hľadísk, názvoslovie základných operačných výkonov	10
obsluha zložitej prístrojovej techniky v operačnej sále	5
riešenie rizikových situácií súvisiacich so zabezpečením prevádzky na operačných sálach	4
vedenie intraoperačnej dokumentácie	1
zabezpečenie vhodnej a bezpečnej polohy a fixácia pacienta na operačnom stole pred, v priebehu a po operačnom výkone, vrátane prevencie komplikácií z imobility	10
príprava liekov podávaných počas operačného výkonu	5
penikanie tkanivami a roztváranie rán	2
technika úchopu tkanív	2
technika sušenia a odsávania z rany	2
techniky šitia	2
technika chirurgického uzlenia	2
spolupráca s lekárom pri technike rúškovania operačného poľa	10
spolupráca s lekárom pri kontrole počtu nástrojov, materiálu na sušenie v operačnej rane a ďalšieho použitého materiálu pred, v priebehu a po ukončení operačného výkonu	10

Intraoperačná starostlivosť a inštrumentovanie pri vybraných operačných výkonoch v gynekológii a pôrodníctve	
Malé operačné výkony, z toho:	55
• inštrumentálna revízia dutiny maternice, umelé ukončenie tehotnosti, odstránenie polypu	40
• serkláž krčka maternice v tehotnosti	5
• biopsia cervixu	5
• excízia vulvy	5
Abdominálne operácie, z toho:	
• hysterektómia + adnexektómia	10
• operácie na adnexách	8
• myómektómia	5
• onkogynekologické operácie , hysterektómia aj s lymfadenektómiou	2
Vaginálne operácie, z toho:	
• konizácia, amputácia krčka maternice	15
• pošvová plastika + sieťkové závesné operácie	5
• vaginálna hysterektómia	5
• extirpácia/totálna extirpácia cysty Bartholiniho žľazy	6
• labioplastika	2
Laparoskopické operácie, z toho:	
• LAVH laparoskopicky asistovaná vaginálna hysterektómia	3
• LSK – diagnostická, cystektómia, GEU, myómektómia, rekanalizácia tuby, resekcia septa uteru, metroplastika	10
• TLH – totálna laparoskopická hysterektómia	2
• TLH – komplex lokalizácia sentinelových lymfatických uzlín + lymfadenektómia	2
a) robotické operácie	1
Endoskopie, z toho:	
• hysteroskopia - diagnostická	5
• hysteroskopia - operačná	5
• hysterosalpingografia	5
Prsníkové operácie	
• mastektómia aj s lymfadenektómiou	2
• segmentálna resekcia prsníka (kvadrantektómia)	3
Pôrodnické operácie, z toho:	
• sectio caesarea	15
• sutúra post partum	15

B.2 Rozsah povinnej odbornej zdravotníckej praxe

Odborná zdravotnícka prax v trvaní 1 rok v príslušnom špecializačnom odbore, z toho:

Pracovisko	Dĺžka
výučbové pracovisko vzdelávacej ustanovizne – operačné sály	3 týždne

C. Návnik techník komunikácie

1. osobnostné predpoklady efektívnej komunikácie,
2. verbálna a neverbálna komunikácia,
3. asertívne zvládanie konfliktov a náročných komunikačných partnerov, vrátane osôb so zdravotným znevýhodnením, marginalizovaných rómskych komunít, ľudí bez domova, utečencov, migrantov a iných zraniteľných skupín, s ohľadom na ich špecifické potreby v komunikácii.

Ak účastník špecializačného štúdia témy uvedené v časti C absolvoval v rámci iného špecializačného študijného programu alebo certifikačného študijného programu v období kratšom ako 10 rokov, nemusí ich opakovane absolvovať.

5. Ukončenie špecializačného štúdia

Špecializačné štúdium sa ukončí špecializačnou skúškou pred skúšobnou komisiou.

6. Výstupné vedomosti a zručnosti

Pôrodná asistentka je oprávnená **samostatne**:

1. zabezpečovať vhodnú hygienu prostredia, vrátane dekontaminácie, dezinfekcie a sterilizácie zdravotníckych pomôcok, prístrojov, nástrojov a zariadení, používaných pri poskytovaní intraoperačnej ošetrovateľskej starostlivosti,
2. orientovať sa v organizácii, štruktúre a prevádzke operačného traktu, zonácií v operačnom trakte,
3. pripravovať základné a špeciálne inštrumentárium, implantáty, zdravotnícke pomôcky a iný základný a špeciálny materiál vzhľadom ku konkrétnym operačným výkonom,
4. orientovať sa v klasifikácii operačných výkonov z rôznych hľadísk, v názvosloví základných operačných výkonov,
5. obsluhovať zložitú prístrojovú techniku na operačnej sále,
6. riešiť rizikové situácie súvisiace so zabezpečením prevádzky na operačných sálach,
7. viesť intraoperačnú dokumentáciu.

Pôrodná asistentka je oprávnená **samostatne na základe indikácie lekára**:

1. zabezpečovať vhodnú a bezpečnú polohu a fixáciu pacienta na operačnom stole pred, v priebehu a po operačnom výkone, vrátane prevencie komplikácií z imobility,
2. pripravovať lieky podávané počas operačného výkonu,
3. realizovať techniky prenikanie tkanivami a roztvárania rán,
4. realizovať techniky úchopu tkanív,
5. realizovať techniky sušenia a odsávania z rany,
6. realizovať techniky šitia,

7. realizovať techniky chirurgického uzlenia.

Pôrodná asistentka je oprávnená **spolupracovať s lekárom:**

1. pri abdominálnych operáciách v gynekológii,
2. pri vaginálnych operáciách v gynekológii,
3. pri operačnom pôrode,
4. pri malých operačných výkonoch v gynekológii a pôrodníctve.